

Kúria ítélete

Az ügy száma: Bfv.II.1.036/2022/9.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Harangozó Attila, a tanács elnöke
Dr. Metzing Márton, előadó bíró
Dr. Somogyi Gábor, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2022. november 17.
Az ügy tárgya: közokirat-hamisítás büntette
Terhelt: II. rendű
Elsőfok: Battonyai Járásbíróság, 9.B.106/2020/36., ítélet, tárgyalás, 2022. január 10. (jogerő: 2022. január 10.)
Az indítvány előterjesztője: Békés Megyei Főügyészség
Az indítvány iránya: a II. rendű terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a közokirat-hamisítás büntette miatt I. rendű terhelt és társa ellen folyamatban volt büntetőügyben a Békés Megyei Főügyészség által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Battonyai Járásbíróság 9.B.106/2020/36. számú ítéletét a II. rendű terhelt tekintetében megváltoztatja.

A II. rendű terheltet büntetés kiszabása helyett megrovásban részesíti, egyidejűleg a vele szemben elrendelt pártfogó felügyelet alkalmazását mellőzi.

Egyebekben a megtámadott határozatot hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárásban felmerült 18.000 (tizennyolcezer) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben az indítvány előterjesztője újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] **I. 1.** A Battonyai Járásbíróság a 2020. november 26-án meghozott 9.Bpk.251/2020/4. számú büntetővégzésével a II. rendű terhelttel szemben felbujtóként elkövetett közokirat-hamisítás büntette [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] miatt 120 óra, kommunális jellegű munka végzésével végrehajtandó közérdekű munkát szabott ki.

[2] A büntetővégzéssel szemben kizárólag az ügyészség indítványozta tárgyalás tartását. Ennek indokaként kifejtette, hogy az ügyészségre eljuttatott orvosi dokumentumok alapján adat merült fel a II. rendű terhelt megváltozott munkaképességére, amelynek tisztázása érdekében igazságügyi orvosszakértői bizonyítás elrendelése szükséges.

[3] **2.** A tárgyalás tartása iránti indítvány folytán eljáró Battonyai Járásbíróság a 2022. január 10-én kihirdetett 9.B.106/2020/36. számú ítéletével a II. rendű terheltet felbujtóként elkövetett közokirat-hamisítás büntette [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] miatt 9 hónap, börtönben végrehajtani rendelt, de végrehajtásában 2 év próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztésre ítélte, azzal, hogy a szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén a II. rendű terhelt legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. A szabadságvesztés felfüggesztésének próbaidejére elrendelte továbbá a II. rendű terhelt pártfogó felügyeletét.

[4] Az ítélet ellen a jogosultak nem jelentettek be fellebbezést, így az a kihirdetése napján jogerőre emelkedett.

[5] **II. 1.** A jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozat ellen a Békés Megyei Főügyészség B.Bf.140/2022/1. szám alatt, a Be. 649. § (2) bekezdés e) pontjában meghatározott okból, a terhelt javára felülvizsgálati indítványt terjesztett elő.

[6] Az indítvány szerint a büntetővégzés ellen az ügyészség nem a Be. 595. § (2) bekezdésében meghatározott tartalommal, a joghátrány súlyosítása érdekében kérte tárgyalás tartását, hanem végrehajthatóságának tisztázása végett. A tárgyaláson e körben megállapított tény – a közérdekű munka egészségügyi akadálya – pedig nem kezelhető akként, mint ami a Be. 746. § (5) bekezdése alapján a tárgyaláson lefolytatott bizonyítás eredményeként – a II. rendű terhelt terhére bejelentett tárgyalás tartására irányuló indítvány hiányában is – lényegesen súlyosabb büntetés kiszabását tenné indokolttá.

[7] Álláspontja szerint a járásbíróság ezért a súlyosítási tilalom Be. 595. § (4) bekezdés b) pontjában írt szabályába ütközően szabott ki végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztést a II. rendű terhelttel szemben.

[8] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a Battonyai Járásbíróság jogerős ítéletének megváltoztatásával a II. rendű terhelttel szemben szabadságvesztés helyett pénzbüntetést szabjon ki.

2. A Legfőbb Ügyészség a BF.507/2022/3. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt – annak indokaival egyetértve – fenntartotta, azzal, hogy a pénzbüntetés kiszabása mellett a pártfogó felügyelet elrendelésére vonatkozó ítéleti rendelkezés mellőzése iránt is indítványt tett.

[9] **3.** A II. rendű terhelt felülvizsgálati eljárásban kirendelt védője a főügyészség felülvizsgálati indítványával egyetértve maga is a jogerős ítélet megváltoztatását és pénzbüntetés kiszabását indítványozta, hangsúlyozva a II. rendű terhelt elnehezült személyi körülményeit.

[10] **III.** A felülvizsgálati indítvány alapos.

[11] **1.** A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a Be. 648. §-a alapján csak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen, és kizárólag a Be. 649. §-ában tételesen felsorolt anyagi és

eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe. A felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető, ezért az azon kívül eső anyagi vagy eljárásjogi kérdések a felülvizsgálatban közömbösek.

[12] A Kúria a megtámadott határozatot kizárólag a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján, továbbá – hivatalból – a Be. 649. § (2) bekezdésében írt egyéb okok alapulvételével bírálta felül [Be. 659. § (5) és (6) bekezdés].

[13] 2. A Be. 649. § (2) bekezdés e) pontja szerint felülvizsgálati okot képez, ha a bíróság az ügydöntő határozatát a súlyosítási tilalom megsértésével állapította meg.

[14] A Be. C. Fejezetében írt büntetővégzés meghozatalára irányuló külön eljárás speciális szabályaként a bíróság a büntetővégzéssel szemben benyújtott tárgyalás tartása iránti indítvány nyomán megtartott előkészítő ülésen, illetve az esetleges tárgyaláson lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként meghozott ítéletében a terhelt terhére szóló indítvány hiányában akkor szabhat ki súlyosabb büntetést, ha a tárgyaláson új bizonyíték merül fel, és ennek alapján a bíróság olyan új tényt állapít meg, amelynek folytán súlyosabb minősítést kell alkalmazni, vagy lényegesen súlyosabb büntetést kell kiszabni [Be. 746. § (5) bekezdés].

[15] A törvény C. Fejezete nem határozza meg, ezért a Be. 739. § (1) bekezdése folytán irányadó általános eljárási szabályok szabnak irányt a terhelt terhére szóló indítvány, illetve a súlyosabb büntetés fogalmának értelmezésére.

[16] Ennek megfelelően – jelen ügyre vonatkoztatva – a II. rendű terhelt terhére szóló indítványnak az ügyészség olyan tárgyalás tartása iránti indítványa tekintendő, ami bűncselekményének súlyosabb minősítésére vagy büntetésének súlyosítására irányul [Be. 595. § (2) bekezdés].

[17] E feltételnek pedig a Battonyai Járási Ügyészségnek a büntetővégzés kézbesítését követően bejelentett tárgyalás tartása iránti indítványa nem tesz eleget. Az indítvány sem kifejezett módon, sem tartalma szerint értékelve nem támadta a cselekmény büntetővégzés szerinti minősítését, miközben a kiszabott büntetést kizárólag végrehajthatóságának esetleges kizártsága szempontjából kifogásolta, ennek tisztázása céljából bizonyítás felvételét szükségesnek tartva. A közérdekű munka végrehajthatóságának ügyészség általi megkérdőjelezése azonban semmilyen értelmezés mentén nem terjed ki a közérdekű munkánál súlyosabb büntetés kiszabásának indítványozására.

[18] Ehhez képest a súlyosítási tilalom alapszabályaként a terhelt büntetését, illetve a büntetés helyett alkalmazott intézkedést súlyosítani csak akkor lehet, ha a terhére fellebbezést – a Be. C. Fejezete szerinti külön eljárásban tárgyalás tartása iránti indítványt – jelentettek be [Be. 595. § (1) bekezdés].

[19] A Be. 595. § (4) bekezdése szerint a súlyosítási tilalom folytán a másodfokú bíróság – jelen esetben, a büntetővégzés meghozatalára irányuló eljárásban a tárgyalás tartása iránti indítvány alapján eljáró bíróság – a terhelt terhére bejelentett fellebbezés hiányában nem szabhat ki

a) büntetést azzal szemben, akinek az ügyét elsőfokon önállóan alkalmazott intézkedéssel bírálták el,

b) elzárás, közérdekű munka, pénzbüntetés, foglalkozástól eltiltás, járművezetéstől eltiltás, kitiltás, a sportrendezvények látogatásától való eltiltás, kiutasítás helyett szabadságvesztést annak felfüggesztése mellett sem,

c) felfüggesztett szabadságvesztés helyett végrehajtandó szabadságvesztést,

d) végrehajtandó szabadságvesztés helyett hosszabb tartamú szabadságvesztést, annak felfüggesztése mellett sem,

e) az elsőfokú bíróság által alkalmazott büntetések számát meghaladó további büntetéseket, ide nem értve a szabadságvesztés helyett alkalmazott büntetéseket,

f) az elsőfokú bíróság által nem alkalmazott mellékbüntetést,

g) lefokozás, szolgálati viszony megszüntetése helyett szabadságvesztést, annak felfüggesztése mellett sem.

[20] Mivel pedig a Battonyai Járásbíróság a büntetővégzésben kiszabott közérdekű munkához képest a II. rendű terhelt terhére szóló tárgyalás tartása iránti indítvány hiányában szabott ki ítéletében ennél súlyosabb büntetést, szabadságvesztést, ezért jogerős ügydöntő határozatát – a súlyosítási tilalom Be. 595. § (4) bekezdés b) pontjában írt szabályára figyelemmel – a Be. 746. § (5) bekezdésében meghatározott rendelkezések megszegésével hozta meg.

[21] A szabadságvesztés kiszabására ugyanakkor a Be. 746. § (5) bekezdése azon az alapon sem biztosított lehetőséget, hogy a tárgyaláson felmerült új bizonyíték alapján a bíróság új, súlyosabb büntetésre alapot adó tényt állapított meg.

[22] Bár a járásbíróság valóban folytatott igazságügyi orvos- és elmeorvos szakértői bizonyítást a II. rendű terhelt egészségi állapotának tisztázása érdekében, és ezért a tárgyaláson kétségtől új bizonyíték merült fel, a bizonyítás eredményeként a bíróság jogerős ítéletében a büntetővégzéshez képest semmilyen új tényt nem állapított meg, még a terhelt megbetegedéseit és azok maradványállapotát illetően sem. A tárgyaláson megállapított új tény hiányában pedig a súlyosabb büntetés kiszabásának az eljárási törvényben megkívánt feltétele is szükségképpen hiányzik. (Megjegyzendő ugyanakkor, a Kúria a büntetéskiszabás során értékelhető tényezőkről szóló 56. számú BK véleményének II.12. pontja értelmében az e körben felvett bizonyítás eredménye a tényállásban való rögzítése esetén is legfeljebb mint a büntetés enyhítésének szükségességét indokló körülmény eshetett volna számításba.)

[23] A Battonyai Járásbíróság a felülvizsgálati indítvánnyal támadott ítéletében ekként a Be. 746. § (5) bekezdésében írt törvényi rendelkezéseket figyelmen kívül hagyva, egyúttal a Be. 649. § (2) bekezdés e) pontjában írt felülvizsgálati okot megvalósítva szabott ki végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztést a II. rendű terhelttel szemben.

[24] A pártfogó felügyelet elrendelésének törvényi alapját éppen a súlyosítási tilalom megszegésével kiszabott szabadságvesztés teremtette meg [Btk. 69. § (1) bekezdés e) pont], következésképpen a törvénysértően kiszabott szabadságvesztés mellett a pártfogó felügyelet alkalmazása is törvénysértő.

[25] 3. Az így beállt törvénysértés a Battonyai Járásbíróság súlyosítási tilalmat sértő ítéletének megváltoztatásával, és a Be. 746. § (5) bekezdéseinek figyelembevételével meghatározott törvényes joghátrány alkalmazásával orvosolható.

[26] A közokirat-hamisítás büntetnének megállapítására vezető emberi magatartások széles spektrumán eleve enyhébb megítélés alá eső konkrét cselekmény miatt, az elévülési időt is meghaladó időmúlással és az eljárás rendkívüli elhúzódásával terhelt büntetőügyben pedig az ügyészség által indítványozott pénzbüntetés még a II. rendű terhelt büntetett előéletének szem előtt tartásával is eltúlzott, aránytalan joghátrányt jelentene, ezért annak kiszabása nem célravezető, a büntetéskiszabás Btk. 80. § (1) bekezdésében meghatározott elveivel ellentétben álló.

[27] Ehhez képest a II. rendű terhelt által megvalósított, az elkövetéskor is a csekélyebb tárgyi súlyúként értékelendő közokirat-hamisítás büntette az elkövetéstől számított mintegy hat év elteltével már olyan csekély fokban veszélyes a társadalomra, hogy a Btk. szerint alkalmazható legkisebb büntetés kiszabása vagy más intézkedés alkalmazása is szükségtelen [Btk. 64. § (1) bekezdés].

[28] Erre tekintettel a Kúria a II. rendű terheltet megrovásban részesítette.

[29] A megrovással a Kúria helytelenítését fejezi ki a jogellenes cselekmény miatt, és felszólítja a II. rendű terheltet, hogy a jövőben tartózkodjon bűncselekmény elkövetésétől [Btk. 64. § (2) bekezdés, a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (Bv. tv.) 307. § (1) bekezdés].

[30] IV. 1. A kifejtett érvek mentén a Kúria – mivel nem észlelt további olyan eljárási szabálysértést, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a felülvizsgálati indítványnak – a Be. 660. § (1) bekezdése szerint tanácsulésen, a 655. § (1) bekezdése szerinti összetételben eljárva – helyt adott, és megtámadott határozatot a Be. 662. § (2) bekezdés d) pontja alapján megváltoztatva maga hozott a törvénynek megfelelő határozatot. Ennek megfelelően a II. rendű terheltet büntetés kiszabása helyett megrovásban részesítette, egyúttal a szabadságvesztés felfüggesztésének próbaidejére elrendelt pártfogó felügyelet alkalmazását mellőzte.

[31] Egyebekben a Kúria a jogerős ítéletet a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[32] 2. A II. rendű terhelt kirendelt védője a felülvizsgálati eljárásban a felülvizsgálati indítványra írásbeli észrevételt tett. A kirendelt védőt tevékenységéért a felülvizsgálati eljárásban díjazás illeti meg akkor is, ha a Kúria az ügyben nem tart nyilvános ülést (BH 2019.217.III., BH 2020.287.IV.). Ezért a Kúria a védő részére a pártfogó ügyvéd, az ügygondnok és a kirendelt védő részére megállapítható díjról szóló 32/2017. (XII. 27.) IM rendelet 7. § (3) bekezdésében meghatározott keretek között, a kirendelt ügyvédi óradíj háromszorosának megfelelő, összesen 18.000 forint díjazást állapított meg, a Magyarország 2022. évi központi költségvetéséről szóló 2021. évi XC. törvény 66. § (4) bekezdésében meghatározott kirendelt ügyvédi óradíj alapulvételével.

[33] A kirendelt védő díjaként felmerült bűnügyi költséget pedig a Be. 664. § (1) bekezdésének második mondata alapján az állam viseli.

[34] V. Az ítélet ellen a Be. 6. § (4) bekezdése alapján nincs helye fellebbezésnek, felülvizsgálatát pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[35] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 656. § (4) bekezdés első fordulata pedig akként rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételt előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2022. november 17.

Dr. Harangozó Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Metzinger Márton s.k. előadó bíró, Dr. Somogyi Gábor s.k. bíró